

ÎNVĂȚAREA LA DISTANȚĂ PE TIMP DE CRIZĂ PANDEMICĂ

Tamara MUNTEANU, doctor, lector universitar, UST

Vera CHIHAI, studentă, anul 4, Pedagogie, UST

Rezumat. Articolul reflectă învățământul din timpul crizei pandemice. Este reflectat conceptul de învățământ la distanță; modalități de organizare, tehnologii / platforme implementate (Email, Zoom, Classroom, Skype, Messenger, Viber, Google Forms etc.); caracteristicile procesului educativ la distanță; modalități / căi de motivare a elevului / studentului pentru a învăța în izolare, precum și dezavantajele învățării online.

Cuvinte cheie: învățământ la distanță, criză pandemică, platformă, elev / student, online, motivare.

Abstract. The article reflects on education during the pandemic crisis. The concept of distance learning is reflected; ways of organization, technologies / platforms implemented (Email, Zoom, Classroom, Skype, Messenger, Viber, Google Forms, etc.); the characteristics of the distance educational process; ways / ways to motivate the student to learn in isolation, as well as the disadvantages of online learning.

Keywords: distance learning, pandemic crisis, platform, pupil / student, online, motivation.

Învățarea la distanță este o problemă actuală și concomitent elementul cheie în procesul educațional actual. Ținând cont de situația epidemiologică care a afectat întreaga lume, inclusiv Republica Moldova, educația la distanță îmbină învățarea clasică cu cea online și în același timp influențează asupra unei altfel de abordări a paradigmei educaționale.

Această trecere rapidă de la o formă de predare la alta a impulsionat o nouă abordare a educației și anume a dezvoltării autoeducației, atât a cadrelor didactice, cât și a elevilor și studenților pentru că nimeni nu a fost pregătit pentru învățarea în totalitate în mediul online. Cadrele didactice au fost provocate să se adapteze rapid și au avut misiunea de a transmite un mesaj important elevilor/studenților: învățarea poate avea loc dincolo de școală cu instrumente online accesibile tuturor și multă determinare; progresul este fiecare dintre noi; încurajarea pentru lucru și studiu independent. În acest context, cadrele didactice au fost obligate să aplice într-un timp foarte scurt TIC și noile tehnologii de predare în programele lor de instruire. Învățare în mediul online necesită o pregătire prealabilă, nu numai din perspectiva adaptării și gestionării conținutului, a asigurării mijloacelor necesare procesului de instruire, a flexibilității metodologiei de predare, ci, mai ales, din perspectiva pregătirii resursei umane (profesori și elevi/studenți, deopotrivă) pentru o astfel de experiență didactică.

Astfel, definim educația la distanță ca o experiență planificată de predare-învățare, organizată de o instituție ce furnizează mediat materiale într-o ordine secvențială și logică pentru a fi asimilate de elevi/studenți în manieră proprie, fără a constrânge agenții activității la coprezență sau sincronicitate. Medierea se realizează prin modalități diverse, de la

material tipărit, la tehnologii audio, video sau noile tehnologii ale informației și comunicării [5, p. 25].

Conform Metodologiei privind continuarea procesului educațional în condiții de carantină, învățământul la distanță este definit ca: formă alternativă de învățământ în cadrul căreia se asigură continuarea procesului educațional în condiții de carantină prin intermediul diverselor instrumente de comunicare la distanță [6, p. 5].

O excelentă definiție cu valoare operațională o dă Consiliul pentru Educație și Instruire la Distanță: "*Educația la distanță presupune înscrierea și studiul la o instituție de instruire, care asigură materialele didactice pregătite într-o ordine secvențială și logică pentru ca studenții să studieze pe cont propriu. La sfârșitul fiecărei etape, studentul trimite prin fax sau e-mail, către instructori calificați, produsul muncii sale spre corectare, clasare și orientare tutorială pe problemele temei de studiu. Sarcinile corectate sunt înapoiate, acest schimb asigurând o relație student-profesor personalizată.*" [1].

În accepțiune proprie, învățarea la distanță este un schimb de informații între subiectul și obiectul educației pe cale virtuală, cu ajutorul diferitor platforme, softuri educaționale, cu ajutorul cărora informația/materialul este procesat, verificat și evaluat. Învățarea la distanță nu este o noutate în sistemul educațional, dar datează de mai mult timp, atunci fiind cunoscută drept „*educație prin corespondență*”, fiind realizată prin intermediul materialului tipărit și serviciilor poștale. O altă formă de educație la distanță a fost educația prin radio, unde aveau loc emisiuni cu scop: cultural, informativ, divertisment și socializare. Această formă de învățarea nu a avut un succes deosebit și nici un areal mare de răspândire.

Concomitent are loc educația la distanță cu ajutorul televiziunii, unde au fost difuzate emisiunile TV cu caracter educațional general, care urmăresc obiective instructive prin influență educativă difuză și emisiunile proiectate și realizate în funcție de programe de tip școlar, ca formă alternativă de învățământ ce beneficiază de avantajele specifice educației la distanță: un profesor poate conduce situații de învățare pentru un număr mai mare de elevi; sunt prezentate elevilor realități inaccesibile observației directe; atractivitatea materialelor prin îmbinarea imaginii cu sunetul; conținuturile transmise pot avea girul unor personalități prezente la lecție; anularea impedimentului distanței; reutilizarea ulterioară a materialelor etc.

Ținând cont că în ultimile decenii are loc o explozie a tehnologiilor, mediul educațional dispune de o serie de posibilități ce facilitează instruirea la distanță în situații de criză. Învățarea la distanță oferă studenților posibilitatea pregătirii după dinamica proprie, precum și consultații individuale prin poșta electronică, serviciul Chat, a conferințelor electronice cu ajutorul rețelei locale. În cadrul procesului, profesorii pot să folosească transmisiunea video, audio cu ajutorul diferitor **platforme** (Email, Zoom, Classroom, Skype, Messenger, Viber, Google Forms etc), care devin tot mai accesibile și facile odată cu dezvoltarea tehnologiei și infrastructurii. Sloganul „*Învăță oriunde și oricând*” sau „*Clasa mea este acasă*” este valabil în această situație de pandemie, când studentul poate învăța

indiferent de timp și de locația sa, având acces la calculator și conexiune la internet. În această situație studentul este eliberat de obligativitatea de a fi prezent la orele de curs, organizate în sala de studiu, astfel deducem și unele avantaje a acestui fapt: gestionare eficientă a timpului, economisirea resurselor financiare, crearea spațiului prielnic de învățare etc.

Reieșind din acestea, în procesul învățării la distanță, trebuie să ținem cont de **principiile psihopedagogice**: accesul la educație, securitatea online, nondiscriminarea, etica în comunicarea la distanță, gestionarea situațiilor de criză, crearea unei conexiuni pozitive cu elevul și cele **didactice**: asigurarea interrelațiilor de predare-învățare-evaluare, flexibilitatea și individualizarea actului educațional, diversificarea resurselor informaționale, mentoratul și ghidarea. [6, p. 5].

Evidențiem astfel **caracteristicile procesului educativ la distanță**: fluiditatea rolurilor, curriculum orientat spre necesitățile elevului / studentului, resurse distribuite, facilități virtuale, lecții asincron. Un alt aspect important este modul de motivare a elevului / studentului pentru a învăța, de aceea sunt recomandate unele **modalități/ căi de motivare**:

- Propune elevului / studentului de a învăța online cu mai mulți colegi (elevii / studenții devin mai activi în învățarea online când interacționează ca un grup);
- Recomandă-i să participe activ în timpul orelor online (elevii / studenții care adresează întrebări, oferă răspunsuri, devine motivat să învețe);
- Aprecieri progreselor obținute;
- Implicarea elevului / studentului în organizarea și desfășurarea orei;
- Oferirea de provocări optime de învățare;
- Implicarea în activități extradidactice.

Astfel, în această perioadă de criză pandemică s-a realizat un sondaj realizat cu scopul de a verifica aplicabilitatea și eficacitatea instruirii la distanță, dintr-un număr de 50 de intervievați, la întrebarea: „Ce părere ai despre organizarea orelor online?”, au răspuns: 75% - eficient; 20% - ineficient; 5% - mă abțin. Un alt chestionar a vizat accesibilitatea platformei unde se desfășoară orele, din 50 de studenți intervievați, au optat pentru:

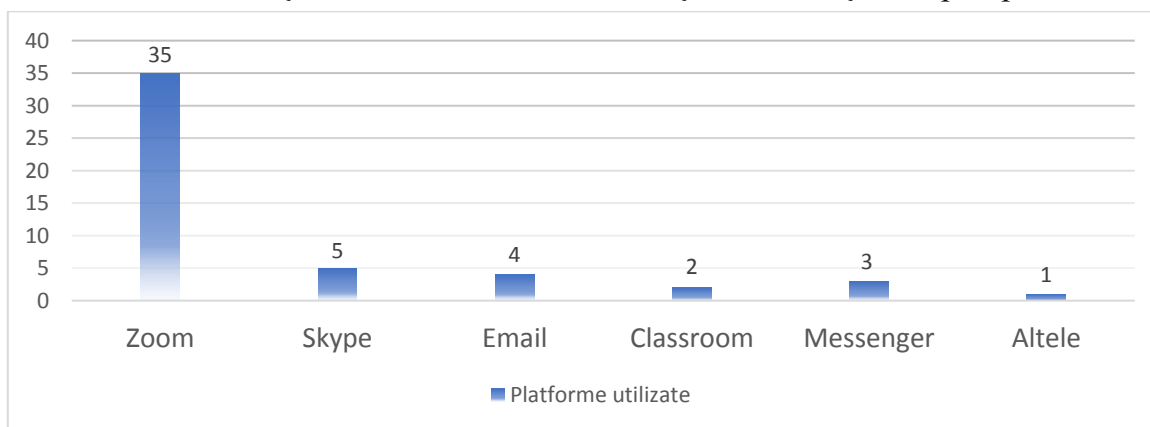

Figura 1. Platforme utilizate pe timp de criză pandemică

Dezavantajele învățării online se datorează faptului că relațiile interumane profesor-elev sunt la un nivel scăzut sau uneori lipsesc total. Un alt dezavantaj fiind reușita școlară slabă a elevilor ce au nevoie de mai mult sprijin și explicații în plus pentru însușirea materialului didactic. O problemă stridentă, specifică Republicii Moldova, este lipsa instrumentelor de lucru (calculator, telefon, internet) a majorității copiilor ce fac parte din familiile social vulnerabile, astfel dreptul la educație este încălcat. [3].

Expertul în tehnologii informaționale, Sergiu Corlat, susține că una dintre concluziile de pe urma actualei situații este necesitatea modernizării resurselor educaționale. În opinia sa, sunt necesare cât mai multe resurse digitale și acestea trebuie să fie cât mai interactive, nu doar să ofere informații. Profesorul spune că modelul pe care îl folosește constă în sesiuni teoretice scurte și rare și multe activități practice, care nu sunt legate de un orar fixat. În opinia sa, cadrele didactice trebuie să fie instruite cât mai mult în ceea ce ține de utilizarea tehnologiilor informaționale [4].

Situația epidemiologică a impus toate statele lumii să ia unele măsuri pentru asigurarea desfășurării procesului educațional, astfel, majoritatea țărilor folosesc internetul, oferind platforme online pentru învățarea continuă. În aproape toate țările, profesorii sunt încurajați să utilizeze aplicații pentru a sprijini comunicarea cu elevii și părinții și să pună la dispoziție lecții live sau să înregistreze cursuri online [3].

În concluzie putem afirma că învățarea la distanță este un element cheie în procesul educațional în timpul situațiilor de criză, de aceea implementarea sa, la momentul actual este una benefică și necesară, pentru a nu distorsiona procesul educativ, pentru a asigura legătura dintre elev / student și cadrul didactic. Aplicabilitatea ei bruscă va avea efecte pe termen lung, iar efectele ei negative vor fi observate mai târziu, dar în situația în care ne aflăm, ea este una eficientă pentru stabilitatea procesului educativ.

Bibliografie

1. Consiliul pentru Educație și Pregătire la Distanță. <http://www.detc.org/>
2. Educația la distanță. <http://www.elearning.ro/educatia-la-distanta>
3. <https://gemreportunesco.wordpress.com/2020/03/24/how-are-countries-addressing-the-covid-19-challenges-in-education-a-snapshot-of-policy-measures/>
4. Învățarea la distanță – un start pentru schimbări în procesul educational. <https://www.ipn.md/ro/invatarea-la-distanta-un-start-pentru-schimbari-in-procesul>
5. Istrate O. Educația la distanță. Proiectarea materialelor. Botoșani: Agata, 2000. p.25.
6. Metodologia privind continuarea procesului educațional în condiții de carantină. Învățământul la distanță pentru instituțiile din învățământ primar, gimnazial, liceal. Chișinău, 2020. p. 5.